

Pevec Paul Robeson je v torek zvečer pel v Clevelandu

Malo dvorano je natrpalo 600 ljudi, ki so pevcu navdušeno ploskali.

CLEVELAND. — Paul Robeson, znani koncertni pevec in levičarsko usmerjen človek, je v torek zvečer pel v neki mali dvorani na vzhodni strani mesta pred publiko 600 ljudi. Dasi so bili med avdienco tudi detektivni, njihova navzočnost ni bila potrebna, ker ni bilo nikakih nemirov ali izgrediv, kakršni so se pojavljali v preteklosti, kjer je nastopal Robeson, ki je črnega plemena.

Robeson je imel lepo selekcijo pesmi, med njimi "Water Boy" in "Old Man River". Poslušalci so mu stoji ploskali in ga ponovno in ponovno klicali nazaj na oder.

Robeson je na koncertni turneji po Ameriki, ki jo je pričel pred tednom dni v Bostonu. Med odmorom je dejal nekemu poročevalcu, da upa, da se bo rehabilitiral kot koncertni pevec. Največje težave da ima s tem, ker ne more nikjer dobiti večje dvorane. V Clevelandu je pel v Paradise Auditorium, 2226 E. 55 St. (predel, kjer stanujejo črnci).

Ameriški prispevek za cerkveni zvon na Primorskem

TRST. — S kratko slovesnostjo je 12. marca poveljniki 351. ameriškega pehotnega polka polkovnik Earle G. Wheeler predal v svoji polkovni pisarni na Opčinah domačemu dekanu in župniku Natalu Silvaniju 138 dolarjev oz. 86,400 lir, ki so jih nabrali ameriški vojaški-katoličani I. in II. bataljona za novi zvon župne cerkve sv. Bartolomeja na Opčinah. Nabrano vsoto je polkovnik predal dekanu s kratkim govorom. V imenu svojih župljanov se mu je dekan zahvalil s toplimi besedami.

Stari zvon je počil na praznik sv. Treh kraljev. Novi zvon so nabavili v Vidmu. Težak je 12 stotov.

Uklenjeni mož skočil v reko in utonil

COVINGTON, Ky. — Robert Clark, star 24 let, ki so ga uklenjenega tirali policisti v ječo, je na mostu, ki je razpet preko reke Ohio, skočil z avtomobila ter se vrgel v reko. Z uklenjenimi rokami je plaval kakih deset jardov, nakar se je potopil pod površino in ni prišel več na površje.

Vremenski prerok pravi:

Danes oblačno in dežni prši. Prav tako ponoči, toda ne mrzlo.

Važni dnevi svetovne zgodovine

Dne 8. maja 1945 je Nemčija kapitulirala v drugi svetovni vojni.

RAJE V SMRT KOT NAZAJ V RAJ!

Polovica izprašanih ujetnikov je izjavila, da bi se rajši ubila kot se vrnila v raj!

TOKIO. — 57,699 kitajskim in severnokorejskim vojakom, ki so jih zajeli zavezniki in ki so si izbrali rajši smrt kot povratek pod komunizem, je bilo danih kakega pol ducata prilik, da bi spremenili svoj odlok, toda vsako prigovarjanje je zaman. Kakor znano, je vprašanje zamene oz. povratka ujetnikov sedaj glavna sporna točka, ki zavira sporazum za premirje.

Zavezniki si prizadevajo, da bi kolikor mogoče ujetnikov prepričali, da bi bilo najbolje, če privole v zameno in se vrnejo domov, toda vsa prigovarjanja, so zaman. Zavezniški izpraševalci vprašajo vsakega ujetnika: "Ali se hočeš vrniti domov v Severno Korejo ali Kitajsko? Ako ujetnik odgovori "da", je zadeva zaključena, če pa odgovori "ne", mu stavijo nadaljna, sledeča vprašanja: "Ali bi se upr repatriaciji?" "Ali veš, kaj pomeni to doma za tvojo družino, katere ne boš morda nikoli več videl?" "Ali si kaj pomislil na to, da ne boš šel morda nikoli več domov?" "Ali se zavedaš, da se ti ničesar ne obljublja, če ostaneš?" "In kljub temu še vedno vztrajaš, da nočeš nazaj pod kontrolo komunistov?" "Kaj bi storil, če te s silo spravimo nazaj?"

Polovica ujetnikov, ki so bili izprašani, je odgovorila, da bi v tem slučaju poskusili pobegniti ali izvršiti samomor. Iz teh odgovorov je razvidno, kaj si ti ljudje mislijo o komunizmu. In to je tisto, kar komuniste tako boli, zato vztrajajo tako trdovratno pri zahtevi, da se vse te njihove zajete vojake vrne nazaj pod njihovo oblast.

Odmerki v Avstriji ostanejo

DUNAJ. — Avstrijska vlada je naznanila, da se bo sedanji avstrijski sistem odmerkov ali racioniranja nadaljeval do 30. junija prihodnjega leta. Med živili, ki so na odmerke, so maščobe, sladkor in gotove vrste klobas.

Novi grobovi

John Brodnik

Po dolgi in mučni bolezni je preminul v Woman's golišnici poznani John Brodnik, star 77 let, stanujoč na 15704 Trafalgar Ave. Bil je vdovec. Soproga Frances mu je umrla leta 1945. Tukaj zapuša 3 sinove: John, ml., Joseph in Louis, hčer Frances, 5 vnukinj, brata Štefana in več sorodnikov. Sin Stanley je padel leta 1945 v drugi svetovni vojni. Rojen je bil v Robu fara Velike Lašče na Dolenjskem, kjer zapuša več sorodnikov. Tukaj je bival 46 let. Bil je član dr. Sv. Jožefa št. 169 KSKJ in Slov. moške zveze pod. 3. Bil je v pokoju zadnjih 12 let. Delal je na New York Central R. R. 30 let. Pogreb se bo vršil iz Jos. Žele in Sinovi pogrebnega zavoda 458 E. 152. St. Čas ni še določen.

Catherine Krnc

Umrla je na svojem domu na 1081 E. 66. St. Catherine Krnc, rojena Osbolt, stara 66 let. Bila je vdova. Sprog Joseph ji je umrl leta 1947. Tukaj zapuša 2 sina, Josepha v Ashtabula, O., in Aloysiusa, 2 hčeri, Mrs. Ann Mack in Mrs. Rose Schoff, obe v Willoughby, O., 6 vnukov, brata Phillipa Osbolt in več sorodnikov. Hči Caroline Vild je umrla leta 1951. Tukaj je bivala 48 let. Rojena je bila blizu Ljubljane. Bila je članica pod št. 25 SZZ. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 10:30 uri iz Jos. Žele in Sinovi pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida ob 11:00 uri in nato na Calvarija pokopališče.

Plini v Republic tovarni so omamili osem ljudi

CLEVELAND. — Osem delavcev Republic Steel korporacije je bilo v torek omamljenih od plinov, ki so uhajali iz peči za koks v glavni jeklarni na Independence Rd. Štiri delavce so nemudoma odpeljali v St. Vincent bolnišnico, kamor so prispeli onesveščeni in v nevarnem stanju.

Ostali štirje niso bili tako nevarno prizadeti in so dobili prvo pomoč v dispensariju jeklarne, nakar so bili poslani na svoje domove. Imen teh delavcev niso objavili.

Eksplodira v avtomobilu unionista

ST. PAUL, Minn. — Tukaj je bil razstreljen z bombo avtomobil, ki je bil last Earlja Drange-a, CIO unijskega uradnika. Ubit ali ranjen ni bil nihče.

Pittsburški škof je odprl katol. cerkve mešanim zakonom

Toda taki zakoni bodo dovoljeni samo v individualnih, odobrenih slučajih.

PITTSBURGH, Pa. — Most Rev. John F. Dearden, katoliški škof pittsburške škofije, je izdal nov zakonski pravilnik, ki dovoljuje, in sicer zdaj prvič, cerkvene poroke med katoličani in nekatoličani. Nove regulacije, ki postanejo polnomočne 15. maja, pa naglašajo dovolitev takih porok samo v individualnih in odobrenih slučajih. Doselej so se mešani zakoni sklepali samo v zakristiji.

Nadaljna odredba tega pravilnika določa šestoro pol-urnih poukov za vsako osebo, ki se namerava poročiti v katoliški cerkvi, neglede na njeno veroizpoved.

Škof Dearden je orisal te nove regulacije v svojem pastirskem pismu, v katerem je naglasil, da nove naredbe ne izpreminjajo v ničemer fundamentalnega cerkvenega naziranja o zakonih med katoličani in nekatoličani. Škof je pripomnil, da so bile nove regulacije izdane samo z namenom, da se bolj "učinkovito zaščiti svetost zakona".

Bankir je priznal poneverbo, da bi mogel pomagati potrebnim

PERTH AMBOY, N. J. — Nek dobrosrčni človek in podpredsednik tukajšnje banke je priznal, da je poneveril \$450,000, da bi mogel pomagati malim trgovcem in drugim ljudem, ki so se nahajali v finančnih težavah. Ta mož je William Horley, star 50 let in voditelj raznih dobrodelnih organizacij.

S sodišča, kjer je bilo zanj določenih \$25,000 varščine, se je Horley vrnil na svoj skromen dom, kjer živi s svojo ženo, 19-letnim sinom ter dvema hčerka-ma v starosti 12 in 17 let.

Horley je imel vedno navado, da je hotel pomagati ljudem, ki niso nikjer mogli dobiti posojila.

Amer. letalo pristalo na Severnem tečaju

ANCHORAGE, Alaska. — Vojaško letalo C-47, opremljeno s smučmi, je prvokrat v zgodovini pristalo natančno na Severnem tečaju.

NEPOJASNJENA PROTISLOVJA

Revija "LIFE" je objavila v treh nadaljevanjih kratek življenjepis jugoslovanskega premierja Josipa Broza-Tita. Razumljivo je, da je Tito osvetljen v zelo ugodni luči, saj je življenjepis napisal njegov propagandni minister Vladimir Dedijer. Toda to je postranskega pomena in nas ne zanima. Zanima nas tole:

Tito pripoveduje, da je tekom triletnih najhujših borb zaman prosil Stalina pomoči. Vse njegove prošnje so bile bob ob steno in na vse prošnje je Stalin odgovarjal, da mu pri najboljši volji ne more pomagati. In pripribe:

"Sovjetski voditelj je pravilno poznal situacijo. In vendar je sovjetska propaganda sodelovala ter podpirala Mihajlovičev mit (bajke). Vrhunec ironije sem slišal, ko so Mihajloviča označili (v Moskvi) kot voditelja borbenih sil Jugoslavije, dočim so njegovi četniki v tistem trenutku napadali naš glavni stan. Šele leta 1942, ko je postala kolaboracija četnikov tako javna in notorična, da se je ni moglo več tajiti, je moskovski radio oddajal iz Črne gore resolucijo, s katero je obsodil Mihajloviča."

Če je torej Tito tako dobro poznal vse "vnebovpijoče krivice", ki jih je delal Stalin tri dolga leta njemu in njegovi borbi, čemu ga ni nehal obževati dotlej, dokler ga ni Kominforma vrgla iz občestva pravovernih komunistov? Čemu je imel vse dotlej Njegovo sliko nad svojo pisalno mizo in čemu je vse dotlej zalagal bogato in prostrano sovjetsko zemljo z živežem in vsem potrebnim, dočim je domače ljudstvo stradalo?!

Republikanski nasprotnik gov. F. J. Lauschea bo v jesenskih volitvah Charles P. Taft

Senator Taft je zmagal na celi črti ter dobil vse republikanske konferenčne delegate. — Kongresnik Feighan je dobil več glasov kot vseh njegovih pet nasprotnikov skupaj. — Tudi Michael V. DiSalle pride v jeseni na volitve.

Iz izida primarnih volitev je toda je dobil več glasov kot vsi razvidno, da bo nastopil v novembrskih volitvah proti sedanjemu guvernerju Lauschetu kot republikanski kandidat C. Ferguson.

Kongresnik Bender je porazil T. McDonalda v razmerju glasov 3-1. Mrs. Bolton in demokrat Chat Peterson nista imela opozicije.

DiSalle proti Brickerju Michael V. DiSalle, ki je bil pred dvema letoma poražen v primarnih volitvah, je pri sedanjih zmagal z večino 50,000 glasov! DiSalle bo nastopil ob novembrskih volitvah proti sedanjemu zveznemu senatorju Brickerju, ki ni imel opozicije.

Taft in Kefauver na čelu svojih strank Senator Kefauver je izvojeval nadaljno zmago, ko je pridobil vseh osem delegatov "at large" in morda 22 distriktnih delegatov. Istočasno pa je dobil senator Taft, republikanski kandidat za predsedniško nominacijo, svoje največje zadoščenje predkonvenčne kampanje, ko je dobil vseh 56 republikanskih konvenčnih delegatov. Ta zmagaja je postavila Kefauverja in Tafta na prvo mesto v svojih strankah, kar se tiče pridobljenih in obljubljenih konvenčnih delegatov.

Bivši senator Bulkley, ki sta ga podpirala krajevna in državna demokratska organizacija, je dobil osem delegatov at large.

NAJNOVEJŠE VESTI

WASHINGTON. — Predsednik Truman je poudaril trdno odločnost Združenih narodov, ko je dejal, da mi "ne bomo kupili premirja v Koreji za ceno, da bi izročili človeška bitja komunistom v pokolj in sužnost." (To pomeni, da ne bomo izročili komunistom onih njihovih zajetih vojakov, ki se nočejo vrniti.)

WASHINGTON. — Kontrole nad kupovanjem in plačevanjem na obroke so bile uklenjene, ker je vlada mnenja, da je nevarnost inflacije minila. To pomeni, da vlada ne bo več prepisovala, koliko

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Dopolnilo—

V našem poročilu o smrti pokojne Rose Valentič je bilo dokaj netočnosti, ker je bilo poslano naznanilo zelo pomanjkljivo. Tako je na primer v poslanem poročilu stalo, da je bila pokojna članica društva Svoboda SDZ, dočim pri SDZ ni društva s tem imenom in je bila pokojna članica društva Slovenski dom št. 6 SDZ. Dalje je bilo v poslanem poročilu izpuščeno, da je bila tudi članica društva Napredek št. 132 ABZ. — Toliko v blagohotno pojasnilo.

Eden trojčekov je umrl— Eden od trojčekov, ki so bili rojeni predpreteklo sredo za koncema Jakse, 882 E. 200 St. Euclid, O., je v ponedeljek umrl. Ostala dva otročiča sta v inkubatorju bolnišnice.

Seja— Podružnica št. 3 Slovenske moške zveze ima v nedeljo 11. maja ob 2. uri popoldne sejo v Slovenskem domu na Holmes Ave.

Marion Kuhar bo pela— Miss Marion Kuhar bo v petek ob 7:30 zvečer pela v Highbee Co. Concert Hall na Public Square.

Počastitev ameriških "mater leta"; ena je Kitajka, druga Zamorka

PORTLAND, Me. — Mrs. Goon, stara 57 let, po plemenu Kitajka in vdova po vojnem veteranu iz prve svetovne vojne, je bila od Golden Rule ustanove izvoljena oziroma izbrana kot tipična in zaslužna "mami leta". Mrs. Goon ima osem v Ameriki rojenih otrok, ki jih je po smrti svojega moža, kateri je umrl pred dvanajstimi leti, sama oskrbovala in vzgajala z delom in zaslužkom svoje pralnice.

WASHINGTON. — National Catholic Welfare Conference ustanova je naznanila, da je izbrala kot zasluženo katoliško "mater leta" 48-letno zamorko Mrs. Maceo A. Thomas iz New Yorka. Mrs. Thomas je bila rojena na neki fermi v bližini mesta Baltimore. Njen mož je bivši predsednik organizacije Catholic Laymen's Union of New York.

Če si brezobziren pri vožnji, ne pozabi, da se boš zaradi tega kesal!

naj se plača na roko (down payment), lako visoki nako bodo mesečni obroki in kako dolgo naj traja odplačevanje pri nakupu avtomobilov, pohištva, radijskih in televizijskih aparatov ter drugih predmetov in potrebščin.

LAS VEGAS, Nevada. — Včeraj so v pustnji v bližini tega mesta spet detonirali ob prisotnosti vojaštva atomsko bombo. To pot so detonaciji prisostvovali marini.

BERLIN. — Komunistični voditelji vzhodne Nemčije so naznanili, da se pričeli formirati armado za obrambo sovjetske zone "proti agresiji."

DENVER. — 30,000 stavkajočih delavcev v industriji olja je zavrnilo snoči prošnjo vlade, da bi se vrnili na delo ter obdržalo. Odbor za ustalitev mezd, da je on povzročil izjalovitev pogajanj.

Obupne življenjske razmere, ki jih razkriva poljska "samokritika"

ODKAR SO NA POLJSKEM komunisti prevzeli vlado v svoje roke, je pričela njihova propaganda praviti pravljico o "raju delovnega ljudstva", v katerem uživajo vsi državljani, moški in ženske, enake pravice kakor "izmozgavano" ljudstvo v "propadajočih" kapitalističnih državah.

Neumno bi bilo misliti, da si komunisti sami res mislijo, da je to paradiz, čemer, oni tako pravijo. Sami prav dobro vedo, v kakšnem "paradižu" živijo njihovi tovariši državljani. — Dokaz za to je nedavno prineslo glasilo poljske komunistične partije, "Tribuna Robotnicza". Članek, ki ga imamo v mislih, je ena tistih "samokritik", ki se od časa do časa pojavljajo v komunističnem tisku in jih je treba smatrati za posebne vrste to-

lažilno propagando. Omenjena kritika se nanaša na razmere v enem poljskih "delavskih hotelov" in "delavskih domov", ki naj bi skrbelo zanje Upravno vodstvo deavskih ustanov.

Kakšni so ti "hoteli" za delavce, kakšne razmere vladajo v njihovem komunističnem "raju"? "Tribuna Robotnicza" ne štedi za resnico in ne prikriva ničesar.

"V teh hotelih in delavskih domovih nihče ne spoštuje družabnih in zdravstvenih pravil", ugotavlja kritik v začetku.

"Ena 'baraka-hotel' že odkar pomnijo ni bila popravljena. — Skozi streho prihajajo sončni žarki, dež in sneg; nihče je ne popravlja. Na spalnih prostorih gospodarijo stenice in življenjska nevarnost. Slama v posteljah ni

bila zamenjana že več kot eno leto. — Posteljino redko kdaj menjujejo. Nihče ne skrbi za brisače ali še celo za odeje, tako da se perilo delavcev bolj maže od umazanih rjuh in kocov kot od telesa.

"Tla so strahovito umazana", pravi dalje omenjeni kritik. — "Za mize in klopi se ne zmeni nihče in jih morajo delavci sami pomivati. Omar ni in ko odhajajo delavci na delo, obesijo obleke po žeblih, ostale stvari pa skrijejo pod blazinami.

"V umivalnicah — vse umazano in zasmrajeno. Od štirih umivalnikov, ki so v prostoru, je samo eden uporaben. Smrad, ki prihaja iz stranišč zaradi slabe kanalizacije, se širi in zastruplja ozračje po vsem poslopju.

nikakega kuriva — nadaljuje omenjeni kritik. In ker tudi pozimi ni bilo kurjave za peči v sobah, so delavci kurili z lesom, ki so ga trgali od postelj!"

"Partijske organizacije in delavski sindikati so se vrgli le na produkcijo, pri tem so pa popolnoma zanemarili skrb za izboljšanje pogojev delavskega življenja. Delavci morajo čestno na delo lačni in neprepani."

In to je stvarna slika komunističnega "raja". V tem "raju" mora živeti delavec v propadajočih barakah, iz katerih smrdi umazanija in nesnaga, kjer ni kurjave pozimi, kjer ni primerne hrane, ne zadostne obleke.

Ni čudno torej, če poljski delavci sovražijo ta "raj" in si želijo priti v "pekel" nekomunističnih držav!

AMERIŠKA DOMOVINA
 AMERICAN HOME
 6117 St. Clair Ave. Henderson 1-0623 Cleveland 3, Ohio
 Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays
 General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA
 Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.
 Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES
 United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.
 Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd 1879.

33 No. 91 Thurs., May 8, 1952

Politične priprave za obisk avstrijskega kanclerja

Kakor je naš list že parkrat sporočil, pride še ta mesec v našo državo na uradni obisk avstrijski zvezni kancler ing. Figl. Take obiske kot je ta, pripravijo vnaprej konzularni ljudje in pa uradniki enega ali drugega ministrstva, za kakršno stvar pač gre. Tudi v sedanjem avstrijskem primeru bo tako. Pred takimi obiski časopisje navadno samo ugiba, šele prej ali kasneje po obisku se izkaže, čemu je pravzaprav ta ali drugi obisk veljal.

Glede na to, da gre pri obisku avstrijskega zveznega kanclerja v naši državi za najvišjega predstavnika sosedne Slovenije, ker živi v Avstriji sorazmerno znatna slovenska narodna manjšina, je čisto razumljivo, če v razmerah, v kakršnih živimo, skrbno spremljamo vse politično in drugo dogajanje v zvezi s tem obiskom.

Najprej bi v tej zvezi radi opisali nedavni obisk avstrijskega podkanclerja Schaerfa v naši državi. Naš list je takrat ta obisk samo s par besedami registriral, ker takrat še nismo vedeli za sedanji kanclerjev obisk. Po poročilih avstrijskih listov se je podkancler Schaerf mudil v naši državi na povabilo tukajšnjih naših delavskih organizacij. Kaj takšnega pa vsaj mi v ameriških listih nismo mogli zaslediti.

Nič manj značilno kot zgornje pa je to, da je podkancler Schaerf, ki pripada politično avstrijski socialistični stranki, v svojih govorih, ki jih je imel po naši državi, grozil, da bi utegnila nastati v Avstriji nevarnost za politični mir, če pride tam do kake hujše brezposelnosti. Več kot jasno je, da je hotel s takimi namigavanji pridobiti strica Sama, da pri svoji velikodušni razdelitvi podpora ne pozabi na avstrijsko sirotico. Po vrnitvi v Avstrijo so tam Schaerfov, ameriški nastop hudo kritizirali vsi, tudi njegovi politični somišljeniki. Vicekancler se je na vso moč otepal, da v Združene države ni potoval kot diplomat marveč kot predstavnik avstrijske socialistične stranke, kakor da bi mu to dajalo pravico do njegovega nekvalificiranega nastopanja pred ameriško politično javnostjo.

V tej zvezi moramo omeniti še naslednje. Znana stvar je, da naš državni predsednik rad sprejema goste. Avstrijskega podkanclerja Schaerfa pa vendar ni sprejel, kar mu štejemo zelo v dobro. Bil je pri drž. tajniku D. Achesonu in še pri nekaj drugih. Nam je bilo že takrat kar jasno, da je prišel Schaerf k nam samo beračit. Podoba je, da te svoje vloge ni opravil posebno uspešno. In Avstrija od njegovega drugega obiska ne bo imela posebnega prida.

Kakšen je današnji politični in siceršnji položaj Avstrije, pa je želela zvedeti naša vlada od svojega človeka. In tako se je na njeno povabilo vrnil za par tednov v domovino naš dunajski poslanik Mr. Walter Donnelly, ki se je med tem že spet vrnil na svoje mesto. Kar je pa ta povedal po svoji vrnitvi na avstrijski časnikarski konferenci je pa vse bolj važno, kakor Schaerfove "grožnje" po Ameriki. Predvsem je povedal, da se je predsednik Truman v razgovoru z njim posebej živo zanimal za avstrijsko vprašanje. Povedal je tudi, da se je izrazil, da upa, da bo končno vendarle prišlo do avstrijske državne pogodbe. To pa je izjava, mimo katere Slovenci nikakor ne moremo. Kakor je naš list že nekajkrat zapisal, avstrijsko vprašanje kot tako obstaja, kar nam avstrijski nemški ljudje hudo zamerijo. Sedaj pa imajo iz ust samega našega predsednika potrjeno za našo trditve. V zvezi z izjavo glede bližnje sklenitve mirovne pogodbe za Avstrijo, pa se nam zdi potrebno, da ponovno opozorimo naše ameriške rojake na to, da brezpogojno nujno opozore merodajne washingtonske ljudi, kako Avstrija kanclerja Figla ravna z našimi rojaki. V skrajšanem osnutku avstrijske državne pogodbe, kakor so ga nedavno tega predložile zapadne tri velesile Sovjetski zvezi, pa ni niti besedice o zagotovitvi osnovnih pravic slovenski narodni manjšini niti hrvaški na Gradiščanskem.

Poslanik Mr. Donnelly je avstrijskim časnikarjem nadalje povedal, da se je razgovarjal med drugim tudi z drž. tajnikom Achesonom in upraviteljem gospodarske pomoči v Evropi Harrimanom. Da se nista z drž. tajnikom Achesonom pogovarjala samo o vremenu v Alpah in posebno n2 Karavankah, bo najbrž držalo. Mirovna pogodba je bolj kot kaj drugega zadeva, ki spada v področje drž. tajnika za zunanje zadeve. Razgovor z Mr. Harrimanom pa se je sukal o podelitvi 86 milijonov dolarjev, ki naj jih zopet potegne stric Sam iz svoje brezdanje bisage. In tudi kar se tega zadnjega tiče, je več kot dolžnost nas slovenskih ameriških ljudi, da ob tem opozorimo amer. merodajne finančne kroge kakor tudi vse hude davke plačujočo ameriško javnost, da avstrijski merodajni gospodarski krogi, ki odločajo o porabi naše podpore, popolnoma prezirajo slovenski del države, to je Slovenijo Koroško, kar je gotovo proti namenom naše vlade in vsega ameriškega ljudstva.

Končno še to, da stavijo avstrijski gospodarski krogi v potovanje kanclerja Figla v Ameriko, Anglijo in Francijo velike upe. V zvezi s tem pričakujejo zlasti, če že ne znatne brezobvezne podpore, pa vsaj močnega državnega posojila. Carantanus.

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

SOSEDOV STRIC SO PRIPOVEDAVALI
(Nadele. — Piše Vanek)

(Doma na sabadšagi.) Pa znate, (žena) se je sama zmisllila i me naedok pita, če imam kaj za kaditi. Jaz skoro ne bi vupao povedati. Tak pomali sam zato pravo, ka ne. Včas mi 20 cigaretninov prinese. Celj tistj štirinajset dni mi je ne branili kaditi. Eli kak so mi pretekli tisti dnevi, tak kak če bi veter pihno. Ze je trbelo iti nazaj. Z Martinam sva se opet napravila na pot proti Lendavi na mašin za Kanižo. Kda sva pa v Lendavo prišla, je tam že vse križ kraž letelo. Nihče nama je ne znao nikaj povedati. Ve sva nanč ne dosta spitava. Sla sva samo gor po cesti proti cerkvi. Tam je bilo naroda, ka si se ne mogo geniti i vse je samo jako kričalo. Te sam pitao ednoga starejšega možaka: Kaj pa te je tu, kaj je telko naroda?

— Te pa ne veš, ka je bojne konec? Eli ne vidiš tam Srbe? Jaz sam ne gledaō Srbov. Martina sam zgrabo za rokav i pravio: — Hodi! Idiva h goricam. Ne nama trbe več iti v Kanižo. Na tretji den so naj ženske prišle že iskat, ka so zvedele, ka sva pri goricaj. "Naša" mi ešče zdaj v nos meče, ka ne vem do-

mov, če kama odidem, čeravno ka sam dozday ešče hvala Bogi vsikdar domov prišeo. Če ne na tisti den, pa na drugi. Pa to je ešče vse nikaj. Od tistoga dneva, kak me je domov prignala, sam več nikdar cigaretninov ne dobo. Zdaj pa te povejte, če se mož i žena kregata, što je kriv? Eli ne ona? Zakaj jemi brani kaditi? Ve je jaz ne poslušam. Skrijem se, kda si mislim par dimov potegniti.

Stric so nato gor stanoli i so nam želeli lehko noč.

Če so se stric eli strina znabiti komi kaj zmerili, stric mogoče ženskam, strina pa možkim, te jim pišite. Drgoč te naj povejo vsega.

MALE NOVICE

Iz staroga kraja prideta (znabiti) že proti konci toga meseca Mrs. Zimmerman i Mrs. Matjaš Kavaš. Vse potrebne pravice sta v starom kraji že dobile od jugoslovanske i ameriksanske oblasti.

Smrt. V Chicagi je premoči tijezen vmrla Mrs. Ana Škerget. Sprevod je bio v petek. Iz Clevelanda je bila na sprevidi tudi njena sestra Mrs. Verona Francis, 5 hčerjev Sabinov. Pokojna naj v miri počiva, rodi naše sožalje!

BESEDA IZ NARODA

"Kovačev študent" na proslavi Društva sv. Marije Magdalene

Cleveland, O. — V nedeljo, dne 18. maja obhaja KSKJ-Društvo sv. Marije Magdalene 35-letnico obstanka in koristnega delovanja. Za obletnico pripravljajo Magdalenske veliko proslavo v SND na St. Clairju. Za to veselo priliko je pripravil "Slovenski oder" s svojimi igralci in pevci prvo slovensko opereto "Kovačev študent." Ko sem gledal in poslušal vaje, sem si mislil, da bi župnik in glasbenik Vodopivec (ki je uglasbil to opereto) bil ves srečen, če bi od blizu mogel gledati in uživati, podajanje te svoje pevске šaloigre. Janez Rigler, ki nam je to zimo na vsak način hotel umreti in se je vedno izgovarjal s slabim srcem, če smo ga prosili za sodelovanje na odru, je spet nekdanji Janez z nekdanjim svojim basom v vlogi očeta kovača. Slovenska pisarna ima skoro preozke stene za njegov glas in njegov živahen nastop. Mrs. Fabijan, ki je lastnica teh prostorov, sem naprosil, naj malo spregleda, če so vaje v pisarni včasih malo bolj glasne. "Jaz kar rada poslušam te vaše igrance in pevce. Kovač ima čudovit bas," je odgovorila. Martin Košnik, ki vodi opereto, je Janezu dovolil, da na nekaterih mestih poje oktavo niže. S Slovenskim odrom to pot prvič nastopa Frank Kuret. On je očitno zaljubljen v Kovačevega študenta. Še pred vojsko ga je pripravljaj za clevelandске gledalce, pa šele sedaj bo imel priliko svoje pevске in igralske zmožnosti v polni meri pokazati in sicer v dvojni vlogi. Skupaj s Košnikom sta besedilo in petje celo razširila, tako da bomo videli razširjenega Kovačevega študenta. Drugi igralci so še: ga. Varškova, Franček Kolaric in Jože Likozar. Na klavirju bo spremljal Metod Milač.

Magdalenske so me naprosile, naj bi kaj napisal o nastopu igralcev Slovenskega odra in o opereti. O igralcih sem. Vsebi-

na Kovačevega študenta bo pa objavljena v spominski knjigi Magdalenc. Prav kratko je to: Kovač pošlje svojega sina v mesto v šole. Kovačev študent v mestu je več v oštariji kot pri knjigah, domov pa pisari, kako se uči in strada ter da mu naj pošljejo denar. Oče kovač sprevidi sinove laži in s silo prižene sina iz šol h kovaškemu mehu.

Igralci bodo z opereto nudili resnično lep igralski in pevski užitek. Komur je mar lepo razvedrilo, naj ne zamudi "Kovačevega študenta" na proslavi Magdalenc v nedeljo dne 18. maja popoldne v SND na St. Clairju. J. G.

Dr. sv. Cirila in Meloda št. 18 SDZ

Cleveland, O. — Društvo sv. Cirila in Meloda št. 18 SDZ priredi v soboto 17. maja v Slov. narodnem domu na St. Clair Ave. plesno veselico, na katero vabi vse rojake. Prijetno bo, zabave ne bo pogršal nihče, tudi oni ne, ki mu ni veliko do plesa. Na razpolago bodo vsakovrstna okrepčila. Na naših prireditvah so bili gostje še vedno zadovoljni, tako bo tudi v soboto zvečer 17. maja. Posebno se obračam na člane(ice), naj za gotovo pridejo, ker je vsakdo dolžan plačati eno vstopnico, pa če se veselice udeleži ali ne. Začetek je ob 8. uri zvečer. Vabljen je vse članstvo SDZ, posebno člani gl. odbora, pa seveda tudi vsi ostali slov. rojaki.

Pozdravljeni in na svidenje! Anton Strniša.

Proslava Materinskega dne v Slov. domu na Holmes Ave.

Cleveland, O. — Dramsko društvo "Lilija" priredi s sodelovanjem Fantovskega, Dekliškega, mešanega in otroškega zbora proslavo materinskega dne 11. maja ob 3 pop. v Slov. domu na Holmes Ave. v Collinwoodu. Program je lep in prisrčen. Igralci "Lilije" in pevci novoustanovljenih zborov bodo prikazali pot slovenske matere od

zibelke do groba, od rojstva do smrti, torej pot življenja slovenske matere, ki živi in umira za svoje otroke. Igrali bodo tudi naši mali; na sporedu so dekliške simbolične vaje, nekaj kar že dolgo nismo videli. Režiser g. Knez je skrbno sestavil program, ga povezal v dovršeno celoto, da se igranje in petje skrbno in skladno dopolnjujeta in nudita tako prav posebno doživetje. Sodeluje veliko število oseb, otroci, fantje in dekleta. Prepričani smo, da bodo naše dobre mamice zadovoljne zapuščale dvorano in da ne bodo nikoli pozabile lepega popoldneva, ki so jim ga poklonili njihovi otroci.

Da, mati, Tvoji otroci se bodo pridružili našim igralcem in bodo zapeli z njimi večno lepo:

Mami, še jokala radi mene si kedaj, mami, daj pozabi in ne misli več nazaj.

Čuvaj sinka svojega skrbno, da zasanjal bodem bolj sladko...

Odbor "Lilije."

Koncert pevskega zbora "Adrija"

Euclid, Ohio. —

Bo zopet vesela vsa Euclidska vas, Bo pesem donela in krajšala čas.

Fantje in dekleta iz Euclida nam bodo zopet peli in krajšali čas z lepodonečo slovensko pesmijo. Na programu koncerta imajo tudi kratko opereto "Kó ljubezen se budi." Tako da bo program po vsebini in kakovosti vsakega zadovoljil.

Koncert se bo vršil v soboto 17. maja zvečer ob 7:30.

"Kako pa to," bo marsikateri vprašal, "da na soboto zvečer?" Tujak je treba pojasniti vzrok, zakaj v soboto. Oni so bili pripravljene in dvorana je bila najeta za 27. aprila. Toda, ko so zvedeli da na en isti dan bodo imeli koncerte tudi pevška zbora Jadran in Planina, so sklenili, da ne bi škodovali omenje-

Zanimanje za Srednjo Evropo narašča

Alliance College v Cambridge Springs, Pennsylvania, je organiziral od 2. do 4. maja prvi letni študijski tečaj za Srednjo Evropo. V Zedinjenih državah se je uveljavil naziv Middle-Zone za vse področje med Sovjetsko zvezo na vzhodu in Nemčijo in Italijo na zapadu. To je področje med Baltskim, Jadranskim, Sredozemskim in Črnim morjem. Medtem ko se v Zedinjenih državah že 24 kolegijev in univerz ukvarja z znanstvenim študijem Sovjetske zveze, nima mo še nobenega zavoda, ki bi imel v programu kulturna in politična vprašanja narodov med Nemčijo in Sovjetsko zvezo. To vrzel bo v prihodnjem akademskem letu skušal izpolniti Alliance College, ki ima v načrtu kot prvi kolegij na ameriškem kontinentu začeti s programom o kulturi in zgodovini narodov na omenjenem področju. To področje, ki je sedaj skoraj popolnoma pod komunistično tiranijo, predstavlja važnega zaveznika prvobitnega sveta. Ker je tudi Slovenija z vso Jugoslavijo vred del tega področja, bi se morali tudi Slovenci v Ameriki za ta vprašanja še posebej zanimati. Alliance College upa vzgojiti strokovnjake za ameriški State Department, ki naj bi bil v bodoče boljše obveščen o vprašanjih narodov tega ozemlja.

Kot gost na prvem študijskem tečaju za Srednjo Evropo je govoril dr. Watson Kirkconnell, predsednik Acadia univerze v Novi Škotski v Kanadi. Razpravljaj je o pomembnosti tega področja v sedanjem sporu med vzhodom in zahodom ter obsodil ameriško in angleško politiko leta 1945, ki je prodala to področje komunistom. Ugledni

Kulturna Kronika

Ob stoletnici rojstva dr. Jakoba Sketa

Težko je najti med Slovenci, ki vsaj tu in tam vzamejo v roke knjigo ali gredo vsaj vsako

nima zboroma, da preložijo svoj koncert za poznejši čas. Ker pa niso mogli dobiti dvorane za nobeno nedeljo, so bili prisiljeni vzeti dvorano za omenjeno soboto zvečer. Kot vidite, so ti mladi fantje in dekleta bili toliko plemeniti, da so svoj dan koncerta žrtvovali, da ne bi drugim škodovali in preložili svoj koncert za pozneje.

Mislim, da je dolžnost nas vseh pokazati, da cenimo njihovo zavednost, poštvalnost in plemenitost s tem, da posetimo njihov koncert v velikem številu, pa čeprav bo na soboto večer. Moški in ženske, pustimo domače delo za poznejši čas, katerega moramo opraviti tisto soboto večer in dajmo jim z našo navzočnostjo pri koncertu nadaljnega poguma da gojitev naše pesmi, katera je tako daleč sem prenešena iz rojstnega kraja.

Ti fantje in dekleta so vsi tukaj rojeni, pa se vendar trudijo in gojijo našo pesem. Tedaj naj vsak pomisli, kako velika je naša dolžnost, da jih v tem podpiramo. Torej vaš sklep naj bo, da gotovo posetimo 17. maja v soboto zvečer ob 7:30, koncert pevskega zbora Adrija v Euclidu v prostorih A. J. C., kjer bomo imeli nekaj ur lepega duševnega užitka in razvedrila, kar vsak normalen človek potrebuje za svoje telesno in duševno zdravje.

Pridite! J. Tomšič.

leto enkrat na kako kulturno prireditve, človeka, ki ne bi bral ali pa gledal "Miklove Zale." Nemara jih tudi med nami v Ameriki ne bo veliko. Letos praznujemo stoletnico rojstva moža, ki je to priljubljeno povest iz preteklosti slovenske Koroške napisal. Ta mož je dr. Jakob Sket.

Rodil se je leta 1852 v preprosti kmečki hiši, v kateri se je s pomočjo domače šole naučil tudi brati in pisati. Normalko je obiskoval v Celju, nato pa je šel v Maribor v gimnazijo, ki jo je dovršil leta 1873. Stariši so hoteli, da bi postal duhovnik, on sam pa si je hotel izpopolniti svojo jezikovno nadarjenost, zato se je posvetil jezikoslovju. Ko je slegel vojaško suknjo, je postal profesor na celovski gimnaziji. Na tem mestu je ostal več kot trideset let.

V dobi svojega učiteljevanja v Celovcu se je Sket posvetil nalogi, da uri mladino ne samo v predpisanih učnih predmetih, ampak da jo navaja tudi k resnemu delu in točnemu izvrševanju vsakdanjih dolžnosti.

Celovec s svojo pomembno tradicijo izza Einspielerjeve in Janežičeve dobe je bil pravo mesto za njegovo teženje. Od Janežiča je prevzel započeto delo in priredil vse slovenske čitanke za srednje šole. Leta 1881 je poleg tega pričel s sodelovanjem Gregorija Kreka in Davorina Trstenjaka izdajati "Kres." Vendar pa tla za literarni list niso bila več tako ugodna kakor v Janežičevi dobi. Kot leposuovec se je pri objavljanju svojih člankov v "Kresu" nagibal k romantični struji.

Tri povesti "Milko Vogrin," "Žrtev ljubosumnosti" in "Miklovo Zalo" je objavil pod imenom dr. Stojan. Posebno v slednji povesti je pokazal, kako dobro je umeval ljudsko dušo, ki ji posebno ugaja domača snov. Nekoliko let pozneje je Sket preuredil svoj "Kres" v znanstven list, kmalu pa je moral prenehati z izdajanjem. Toda takoj je našel novo področje za svoje delo. Uvidel je, da bi se moralo slovensko slovstvo povezati s sodobnim stanjem znanosti in leposlovja. Sestavil je slovenske čitanke za srednje šole in tako ustvaril osnovo za slovstveno šolanje slovenske mladine.

Sket je bil za Janežičem tudi edini šolski slovničar. Na osnovo Janežičeve slovnice je sestavil slovensko slovnico za srednje šole, ki so jo kmalu uvedli po vseh šolah kot edino primerom učno knjigo. A tudi za Nemce je sestavil dve nemško-slovenski jezikovni vadnici.

Nepopolna bi bila slika Sketovega delovanja, če bi prezrli njegovo poštvalno delo pri "Mojhorjevi družbi." Odkar je bival stiku v Celovcu, je bil v tesnem stiku s to pomembno slovensko kulturno ustanovo. Od leta 1882 je bil stalno odbornik pri "Mojhorjevi družbi." Vsi večji spisi, ki so bili namenjeni za družbine knjige, so šli skozi njegove roke. Tako je imel priliko, da je usmeril književna izdajanja v tisto smer, ki se je vedno držala srednje poti med splošnim ljudskim okusom in estetičnimi zahtevami modernega časa.

Kljub temu, da je bil od leta 1908 upokojen, si ni privoščil počitka. Veliko zaslug si je pridobil zlasti za slovensko šolstvo na Koroškem, posebno ob ustanovitvi ljudske šole v št. Jakobu v Rožu.

V zadnjem letu njegovega življenja mu je pričelo zdravje znatno pešati, končno je zbolel in umrl leta 1912 vsled hude pljučnice. Od blizu in daleč so prihajali Slovenci na grob moža, ki je toliko prispeval k procvitu slovenske kulture. Tudi v bodoče bo njegovo ime zapisano z zlatimi črkami v zgodovini slovenske književnosti. E. K.

OBZOR

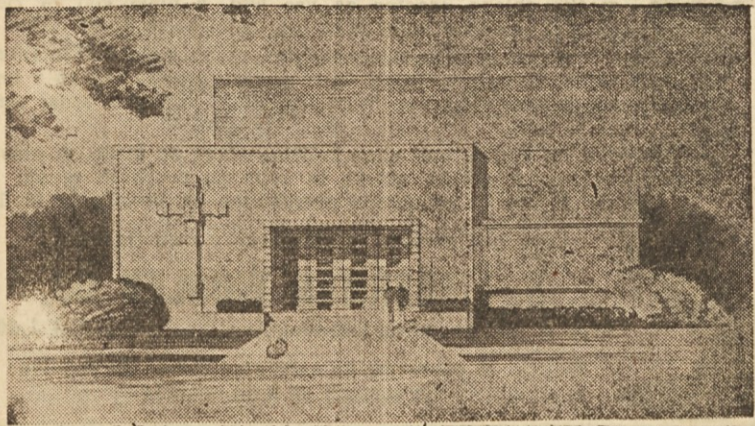
THE WISCONSIN YUGOSLAV OBSERVER — AFFILIATED WITH THE "AMERICAN HOME" DAILY

Issued Every Thursday for the Yugoslavs in Wisconsin
Tedenska priloga za Slovence v Wisconsinu

Address All Communications to
OBZOR PUBLISHING COMPANY
830 So. 5th St. Milwaukee 4, Wis. Tel. Mitchell 5-4373

LOKALNE VESTI

Slavnost otvoritve novega cerkvenega doma v Milwaukee v nedeljo 11. maja

Nova župnijska dvorana sv. Janeza Ev., Milwaukee, Wis.

Milwaukee, Wis. — Slika kaže novi avditorij cerkve Sv. Janeza Evangelista v Milwaukee, katerega slovesno otvoritev bodo milwaški Slovenci praznovali, skupno s proslavo Materinskega dneva, v nedeljo 11. maja. Početnik ideje za to krasno novo stavbo milwaških katoliških Slovencev je bil pokojni župnik Rev. Anton Schifferer, ki je kmalu po svojem prihodu na župnijo, 25. maja 1935 leta, začel z zbiranjem stavbinskega sklada med farani, ki je do njegove smrti 27. junija 1948 narastel na čez \$70,000. Iz tega sklada se je v teku njegovega vodstva fare nakupilo več sosednih poslopjij vzhodno in južno od cerkve, da se je tako pridobilo zemljišče za bodočo dom in novo župnišče. Po Rev. Schiffererjevi smrti je nastopil službo župnika pri Sv. Janezu sedaj tudi že pokojni Msgr. Francis Gabrovšek, ki je nadaljeval z začetnim delom svojega prednika, tako da je ob njegovi smrti lansko leto 19. julija stavbinski sklad narastel že nad \$90,000, celotna vrednost cerkvenega premoženja, z nakup-

ljenimi poslopji vred, pa na bližje \$125,000.

Ta uspešna rast stavbinskega fonda je dala pok. Msgr. Gabrovšku pogum in podlago, da je začel delati na aktualnem uredništvu Rev. Schiffererjeve ideje in na arhitektnih načrtih za novo stavbo. Zal pa je mogel dočakati le začetna temeljna dela na novi stavbi. Videti njeno dovršitev pa mu je prekrizala zavratna bolezen in prezgodnja smrt.

Sad dela obeh teh mož in svojega lastnega sodelovanja in požrtvovalnosti pa bodo videli farani v nedeljo 11. maja, ko jim bo nova stavba formalno izročena v last in uporabo. Slavnost se bo pričela, kakor smo že pisali, na ta dan popoldne ob 3. uri skupno s proslavo Materinskega dneva v počast našim slovenskim materam. Odbor je pripravil lep program, ki bo trajal blizu dve uri in pol in se završi z okusno večerjo in tej sledečim plesom ter prosto zabavo ob 11. uri zvečer.

V programu bodo nastopili pevci obeh naših cerkvenih zborov. Domači od cerkve Sv. Janeza in, kot gosti, westallški od cerkve Marije Pomoč Kristjanov, od katerih bo vsak zapel po tri pesmi. Dalje bo nastopil tudi novo ustanovljeni zbor cerkvenih članov Sv. Janeza od kulturnega in prosvetnega društva "Triglav," pod vodstvom Rev. Stefana Savinška, katerega so nedavno ustanovili naši novi naseljenci, in ki obeta zopet poživeti dramsko in kulturno aktivnost med nami, ki spi in dremlje v Milwaukee že od

početka druge svetovne vojne. Ta skupina bo dala na program v počast našim materam nekaj simboličnih slik s petjem "Gorčez jezero," kratko spevoigro "Rožmarin" in dvodejansko igrico "Vse za mater." Sodelovali bodo tudi otroci in šolska mladina od cerkve Sv. Janeza s slovenskimi in angleškimi deklamacijami in motivi v slovenskih narodnih plesih. Program bo zaključila skupina otrok s krasno sliko "Kronanje Matere Božje," pri kateri bo mešani zbor "Triglav" zapel za nas nov in v Milwaukee prvič predvajani "Rožni venec."

Po popoldanskem programu, ki bo zaključen nekako ob 5:30, bo v spodnji dvorani servirana okusna večerja, po večerji ob 7. uri pa se prične ples za mlade in stare, ki bo trajal do 11. ure. Za ples bo igrala Frankie Grlica in Eddie Gallun godba.

Vsi Slovenci v Milwaukee in v sosednjih naselbinah ste naj-

vljudneje vabljeni, da posetite to lepo in pomembno prireditve ter proslavite z nami ta velik zgodovinski dan. Mladina, pri čem nam vred na ta njen dan! Vstopnice se dobe v župnišču na 823 W. Mineral Street in dan pri članih odbora ter na dan prireditve pri vходу v dvorano. Cena vstopnice je \$1.50 (davek vključen) ter velja za popoldanski program in večerni ples. Za mladino med 8 in 16. letom pa so vstopnice po 50c (vključno davek), dočim so otroci pod 8. letom prosti. Ves čisti prebitek te prireditve bo šel v stavbni sklad za odplačilo dolga na stavbi, ki ga bo treba še poravnati.

Zato vas odbor še enkrat najvljudneje vabi, da v čim večjem številu posetite to zgodovinsko slavnost in počastitev naših mater ter vam kliče: na svidenje, v nedeljo 11. maja!

Priljubljeni odbor.

Dr. Josip Gruden

Zgodovina slovenskega naroda

Kamnik je družila s Savinjsko dolino trgovska pot, ki je držala do najsevernejše postojanke andeške posesti na Stajerskem, do Slovenjega Gradca.

Pričetek Slovenjega Gradca je popolnoma podoben onemu mesta Kamnika. Izprva je bil tu grad savinjskih mejnih grofov iz rodu Weimar-Orlamunde. Iskati ga moramo na hribu nad "Starim gradom", tam kjer je danes cerkev sv. Pankracija. V 11. stoletju je bila sedanja župna cerkev še grajska kapela, katero je obdajalo starodavno utrjeno poslopje. Imenovalo se je kratko "Gradec" in še le v 13. stoletju so mu začeli praviti "Slovenji gradec", da so ga ločili od "Bavarskega gradca" ob Muri, sedanjega štajerskega glavnega mesta, "Nemškega gradca". — "Gradec" je bil središče obsežnega posestva, takozvane slovenjegradske provincije, ki se je raztezala od sedanje koroške meje do Pohorja na vzhodu in do Drave na severu.

Ko so dobili andeški grofi Slovenji Gradec (okoli leta 1173.) je bila že tamkaj župnija in celo sedež savinjskega arhidiakona. Pod njihovo vladavo se je kraj kmalu dvignil. Postal je važno središče za trgovino, kakor Kamnik, Zalec in Laško. Prvotno naselbino moramo iskati v Starem trgu, pa tudi pričetki sedanjega mesta so bili takrat že dani, ker se leta 1251. omenja mestna cerkev sv. Elizabete.

Andeškim grofom so bila posestva na Slovenskem prilično to, kar so sedaj državam kolonije v Aziji, Ameriki in drugih delih sveta. Opažamo pa, da so skrbeli za svoja mesta in trge, se trudili, da napeljejo promet iz Koroške, Stajerske skozi Kranjsko v Istro in njena primorska mesta. V ta namen so ustanovili gostinčje v Tuhinjski dolini ("Spitalič" in Ljubelja).

Posest na Slovenskem pa je bila rodbini tudi trdna opora za dalekosežne politične načrte na slovenskem jugu. Bertold IV., sin prvega vladarja iz te rodbine na slovenski zemlji, je dobil od cesarja Friderika I. Rdečebradca leta 1180. naslov "vojvoda Meranski". Ta priimek nima ničesar opraviti s tirolskim mestom enakega imena. Za njim se namreč skriva slovensko ime "more" (primerjaj Pomorje -Pommern), "Merania"

ali "Moravia" je pomenjala deželo ob morju in sicer sedanjo Hrvaško in Dalmacijo. Cesar Friderik, ki je v marsičem rad posnemal svojega slavnega prednika Karola Velikega, se je menda spomnil, da je nekaj tudi ta del jugoslovanske zemlje bil pod frankovsko oblastjo in hotel zopet obnoviti nekdanje vezi. Sicer so imeli andeški grofi le naslov "meranski" ali "hrvaško-dalmatinskih vojvodov", pravi vladarji so bili ogrski kralji. Toda vidi se, kako so se počasi snovale vezi, ki naj bi jim utrdile oblast in vpliv med Jugoslavlani.

Taka prilika je bila tretja križarska vojska (1189). Cesar Friderik je peljal svoja vojna krdeca po suhem preko Bosne in Macedonije v Azijo. Bertold IV., mejni grof istrski in vojvoda Meranski, je poveljeval tretji vojni trumi, kjer je bilo zbrano tudi plemstvo iz slovenskih dežel. Srbi in Bulgari so se bili prav takrat osvobodili biznškega jarma in so iskali zaslonbe pri mogočnem nemškem cesarju. Obljubili so mu celo pomožne čete, ako bi hotel zajeti Carigrad.

Srbi so mu imeli dati 20.000, Bulgari 40.000 mož. Poganja z njimi pa je vodil Bertold, vojvoda Meranski. V Nišu je sklenil naj preje rodbinsko zvezo s Stepanom Nemanjo, velikim županom srbskim in njegovim bratom Kresimiro (Crazimer) (23. julija 1189.) Obljubil je namreč Stefanovemu sinu Tohu dati svojo hčer za ženo. Na praznik sv. Jurija prihodnjega leta je imelo srbsko poslanstvo priti po mlado knežno v Istro. Meseca novembra se je Bertold pogajal z Nemanjem ob vходу v balkanske soteske zaradi pomožnih čet in tudi še v zimskih mesecih je bil večkrat posredovalec med njim in cesarjem.

A zdi se, da pogajanja niso privedla do uspeha. Brez srbsko-bulgarske vojske je Bertoldova truma prekoračila Helespont. Vojvoda se je odlikoval še v mnogih bojih in udeležil obleganja trdnjave Akon. Toda že leta 1190. se je vrnil domov, ne da bi videl svete dežele. Cesar Friderik je gotovo zato poveril pogajanja s Srbi istrskemu mejnemu grofu, ker je bil zmožen slovenskega jezika in pa, ker je bil določen za bodočega vojvoda jugoslovanskemu

na Nemškem premoči in bi bil gotovo svojega nasprotnika popolnoma izpodrinil, da ga ni grof Oton iz Wittelsbacha leta 1208. v Bambergu zavratno umoril. Vse se je zgražalo nad tem strašnim zločinom. Javno mneneje je obdolžilo tudi andeško rodbino, da je z morilecem v zvezi. Henrik, mejni grof istrski in njegov brat Ekbert, škof bamberski, sta morala naglo bežati na Ogrsko k svojemu svaku, kralju Andreju II., da si rešita življenje.

Ženske dobijo delo

Delo v tovarni

Delo dobijo ženske v starosti od 25 do 35 let. Plača od ure z dodatki in delavska podpora.

Vprašajte na

4540 Hough Ave. (93)

Ženska za čiščenje

Ženska dobi delo za čiščenje in splošno delo v kuhinji, od 8:30 zj. do 4 pop., stalno delo. Vas izučimo. Zaprt ob nedeljah in praznikih. Hrana in plača. Oglasite se ob 11 zj. na 4213 Euclid Ave. (94)

GIRL WANTED

Light office work and some typing
A. J. Budnick & Co.
6631 St. Clair Ave. UT 1-4492 (x)

WAITRESS WANTED

Experienced waitress wanted for days. Inquire at Sorn's Restaurant, 6036 St. Clair Ave. (x)

Gospodinja

Išče se vdova ali poročena slovenka, da bi skrbela za dom šestih sob in kuhala. Pokličite EN 1-1182. (93)

MALI OGLASI

Iščejo stanovanje

Mati in hči, obe zaposleni, iščejo 4 ali 5 sob blizu transportacije. Pokličite EN 1-0383 po 6. uri. (92)

Nujno

Ker bo naš dom podrt, nujno potrebujemo staro hišo, na vhodni strani, katero bi sami popravili za v najem. Pokličite uredništvo na HE 1-0628. —(92)

VAS MUČI REVMATIZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

MANDEL DRUG
slovenska lekarna
15702 Waterloo Rd.
KE 1-0034

MAX'S AUTO BODY SHOP

MAX ZELODEC, lastnik
1109 E. 61 St.
Tel.: UTah 1-3040

Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

Re-Nu Auto Body Co.

Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov. Popravljamo body in fenderje. Welding.

JOHN J. POZNIK in SIN
Glenville 1-3830
982 East 152nd Street

FRANK KLEMENC

BARVAR in DEKORATOR

18715 Muskoka Ave.
IV 1-6546

MI DAJEMO IN ZAMENJAMO RDEČE MERCHANTS' ZNAMKE

The BAILEY Co.

4 popolne departmeni trgovine

Razprodaja ob 53 letnici

Najlepši vzorci . . . Pralni . . . Novi letni

NYLONS

Od 1.69 do 2.98 kakovosti

- VZORČASTO NYLON BLAGO ZA OBLEKE, BLUZE IN PERILO!
- ČUDOVITO LEPI ROZASTI IN GEOMETRIČNI VZORCI!
- V TRENUTKU OPRANI IN SUHI . . . NIČ LIKANJA!
- VZORCI ZA VSE UPORABNI
- NAJBOLJŠE BLAGO ZA OBLEKE ZA HITRO PAKIRANJE, KADAR GREŠTE NA POČITNICE!

BAILEY'S Četrto nadstropje in v vseh podružnicah

BELJENE, GOSTO PREŠITE POKRIVAČE ZA ŽIMNICE

2.69

Ozka mera V vrednosti 3.98

Beljene, gosto prešite pokrivače za žimnice, zapokane za shranitev v plastik vreče. Široka postelj, 3.49 60x76 inč, 4.39 Četrto nadstropje in v vseh podružnicah

PISANE PERCALE z ZIPPER PREVLEKE ZA PREŠITE ODEJE

2.88

V vrednosti 3.98

Na obeh straneh enake, pralne pisane percale prevleke za odeje v roza, modri in zeleni barvi. Zapirač ne zarjavi! Četrto nadstropje in v vseh podružnicah

80-SQUARE z ZIPPER

PODLOGA ZA BLAZINE (Potectors)

66c

V vrednosti 89c

Dobre 80-square kakovosti, beljene muslin podloge za blazine, z zapiranjem. Ohranijo vaše blazine dolgo v dobrem stanju! Četrto nadstropje in v vseh podružnicah

TRPEŽNE, NESKRČLJIVE, z ZIPPER

PREVLEKE ZA ŽIMNICE

2.88

V vrednosti 3.98

Široke ali ozke posteljne mere, trpežne kakovosti nebeljene prevleke za žimnice z zapiranjem. Zipper Box Spring prevleke, 3.88 Četrto nadstropje in v vseh podružnicah

GOOD HOPE CEMETERY

S. 43rd and W. Cold Spring Rd. Milwaukee, Wis.

Za cene grobiščem in vse druge informacije pokličite:

Mitchell 5-8478

Autobusna postrežba vsako sredo in nedeljo popoldne od Pilgrims Rest pokopališča

A Program of Classical and Folk Music of Slovenia

Every Sunday Morning

11:00 to 12:00 C. S. T. WOKY NOON 920 Kilocycles

Mr. and Mrs. Frank R. Staut, Directors

English and Slovene Announcements!

HENRIK SIENKIEWICZ:

Z ognjem in mečem

Tako moljajoč je gospod Zagloba oprl Rzedzianovo glavo ob svoji koleni in mu začel pa kapljicah vlivati trojnaka v obledele ustnice.

"Videli bomo, če imaš dobro kri v sebi," je govoril dalje omedlelemu, "če je židovskaj vre, če prilije med ali vina; če je kmetiška, lena in teška, se sesede na dno, samo plemiška se oživi in postane izborna tekočina, ki daje telesu moč in fantazijo. Drugim narodom je gospod Jezus dal razne napitke, da bi imel vsak svojo stalno tolažbo..."

Rzedzian je slabotno jeknil.

"Aha, hočeš več! Ne, gospod brat, dovolj še meni... tako! In sedaj, ko si že dal znak življenja, te lahko prenesem do stajne in te položim kje v kotu, da te ta kožaški zmaj popolnoma ne raztrga, ko se vrne. Nevaren prijatelj je to — naj ga vrage vzamejo, ker vidim, da ima roko hitrejšo od razuma."

Po teh besedah dvigne gospod Zagloba Rzedziana s tal z lahkoto, ki je kazala nenavadno silo, in gre v vežo, potem na dvorišče, kjer je nekaj semenov igralo kocke na preprogi, razgrnjeni na zemlji. Ko so ga zagledali, so ga pozdravili, on pa jim je dejal:

"Dečki, vzemite mi no tega fanta in ga položite na seno. Naj skoči tudi eden po rancelnika."

Ukaz so takoj izvršili, ker je gospod Zagloba kot prijatelj Bohunov užival pri Kozakih veliko spoštovanje.

"A kje je polkovnik?" je vprašal.

"Ukazal si je dati konja in je odjahal lo polkovnikovega stanovanja, nam pa je tudi velel, naj bodemo pripravljene in naj

imamo osedlane konje."

"Ali je tudi moj gotov?"

"Gotov."

"Daj ga! Ali najdem polkovnika pri polku?"

"Evo, že prihaja."

In res, skozi obokana hišna vrata je bilo videti Bohuna, prihajajočega s trga, za njim so se prikazale sulice kakih sto molojcev in še čez, očitno gotovih za pohod.

"Na konje!" je zaklical Bohun skozi vežo na semene, ki so ostali na dvorišču. Vsi so se živo dvignili, Zagloba pa je stopil skozi vrata in resno pogledoval mladega četnika.

"Ti odhajaš?" je vprašal.

"Tako je!"

"A kam te vrag nese?"

"Na ženitovanje."

Zagloba se je primaknil bliže.

"Boj se Boga, sin! Hetman ti je ukazal stražiti mesto, ti pa sam odhajaš in vodiš semene s seboj. Ukaz prelomiš. Tu čakajo trume črni le ugodne prilike, da bi se vrgli na šlahto — izgubiš mesto, nakoplješ si hetmanski gnev."

"Na pogibel mestu in hetmanu!"

"Za tvojo glavo gre."

"Na pogibel i moji glavi."

Zagloba je spoznal, da bi bilo zaman govoriti s Kozakom. Vtepel si je v glavo in, naj bi se be in druge imel pogrezniti, je moral svojo izvesti. Zagloba si je tudi domisljal, kam je imel kreniti pohod, a sam ni vedel, kaj naj počne s seboj, ali naj jaha z Bohunom, ali naj ostane. Ako gre, je bilo nevarno, ker je to značilo toliko, kolikor vmešavati se v teh vojnih, sirovih časih v pustolovsko, vratomno stvar. In če ostane? Črn je zares čakala samo vesti s Siči, hipa povelja za morjenje in morda bi niti ne čakala, da ni bilo na Ukrajini tisoč Bohunovih semenov in njegovega velikega vpliva.

Sicer bi se gospod Zagloba lahko rešil tudi v hetmanski tabor, a imel je svoj vzrok, radi katerega ni storil tega. Ali je bila oosodba za kak umor, ali kaka zabeležba v knjigah, to je on sam vedel, dovolj, da ni hotel njim pred oči. Žal mu je bilo zapustiti Čehrin! Tako mu je bilo dobro, tu ni nihče o nihčem vprašal, tako se je tu Zagloba že z vsemi sprjaznil i s šlahto i z starostnimi ekonomii s kovaškim starešinstvom. Res, da se je starešinstvo sedaj razšlo, da je šlahta tiho sedela po kotih, boječ se burje, a bil je Bohun kompan nad kompani, pivec nad pivci. Spoznavši se pri steklenici, sta se Zagloba in on takoj pobratila. Od takrat nisi videl drugega brez drugega. Kozak je razmetaval zlato za oba, šlahčič je lagal in obema nemirnima duhovima je bilo prijetno skupaj.

Ko se je imelo sedaj odločiti, ali ostati v Čehrinu in priti črn ipod nož, ali pa iti z Bohunom, se je gospod Zagloba odločil za zadnje.

"Ker si tak obupnik," je dejal, "tedaj pojdem s teboj tudi jaz. Morda te spodbodem ali pa zadržim, če bo treba. Že sva se tako privadila drug drugega, kakor povodec kljusetu, toda tega nisem pričakoval."

Bohun ni nič odgovoril. Pol ure pozneje je stalo dvesto se-

menov v redu za odhod. Bohun je prihajal na čelo in z njim tudi gospod Zagloba. Odšli so. Kmetje, stoječi tuintam v gručah na trgu, so pogledovali izpod čel na nju in šepetali, ugihaajoč, kam gredo, ali se kmalu vrnejo, ali se sploh vrnejo.

Bohun je jahal molče, zamaknjen vase. tajinstveno, temen kakor noč. Semeni niso vprašali, kam jih vede. Gotovi so bili iti za njim, čeprav na konec sveta.

Ko so prebredli Drnjeper, so zavili na lubnijansko cesto. Konji so šli v dir, zbijajoč oblake prahu, a ker je bil dan soparen, suh, so se v kratkem pokrili s peno. V begu so tedaj nekoliko odnehali in so se razpršili v dolgi, pretirani vrsti po cesti. Bohun je zapodil naprej, gospod Zagloba se je zravnal z njim, hoteč začeti z njim razgovor.

Obraz mladega četnika je bil mirnejši, samo smrtna žalost se je slikala očitno na njem. Dejal bi: daljava, v kateri je seginil pogled proti polnočni stra-

vanje. Do Kurčevičev gojiš lahko upravičeno jezo, toda, ali je to edina deva na svetu?"

Bohun pa se je odzval, kakor ne bi odgovarjal Zaglobi, temveč svoji lastni žalosti, z glasom, ki je nalikoval bolj skovikanju nego govoru:

"Edino ona, kukavica, edina na svetu!"

"Če bi tudi tako bilo, a ona kuka za drugim, nič zato. Upravičeno govore, da je srce dobrovoljec, ki služi pod praprom, pod katerimkoli hoče. Obenem pomisli, da je to deva plemenite krvi, kajti Kurčeviči, kakor čujem, izhajajo iz knežjega rodu... To so visoki pragi."

"K vragu vaše prage, vaše rodove, vaše pergamente," tu je četnik udaril z vso silo po sabljinem ročaju, "to je moj rod, to moje pravo in pergament, to mi je svet in družba! O, izdajice! O, vražja kri, prekleta! Dober sem bil Kozak, drug bil in brat, ko ste hodili z njim na Krim po turško blago in delili z njim plen. Ej, prilizovali ste se mu in ga imenovali sin-

ka in devo ste mu obljubili, a kaj sedaj? Prišel je šlahčič, srčkan Lašek in evo, Kozaka, snkai in druga ste zavrgli — dušo mu iztrgali, srce mu iztrgali in jo dali drugemu, a ti grizi zemljo, če hočeš, ti Kozake, trpi, trpi!"

Četniku je zadrhtel glas; stisnil je zobe, s pestmi je začel tolči po svojih širokih prsih, da je začelo iz njih odmevati kakor iz podzemlja.

Nastal je hip molčanje. Bohun se je težko oddihoval. Bol in gnev sta izmenoma trgala zdvijano Kozakovo dušo, ki ni poznala uzde. Zagloba je čakal, da se upeha in umiri:

"Kaj hočeš torej storiti, nesrečni junak, kako boš postopal?"

"Jaz sem Kozak — po Kozakško!"

(Dalje prihodnjič)

GLAVNI STAN ZA BLAGO NA JARDE ZA MOSKE IN ŽENSKO ZA POSILJKE PREKO MORJA PO ZMERNIH CENAH

Čisto izgotovljeno blago, 50% volna, 50% rayon, za moško obleko, idealno za vse leto, v plavi sivi in rjavii barvi; regularno \$2.75 vrednost, sedaj samo \$2.00 jard.

Blago, ki se ne zmečka, volna, rayon, gabardini in sharkskins, 60 palcev široko, za moško ali žensko obleko v temnih in svetlih barvah; regularno \$2.50 vrednost, sedaj samo \$1.75 jard.

Mi imamo tudi silno količino blaga na jarde, pripravno za ženske suknje, obleke in krila po posebnih cenah. V zalogi imamo kompletne potrebščine za krojače in šivilje.

Govorimo nemško in slovensko v naši trgovini.

S. LIEBERMAN WOOLEN CO.

1446 W. 3rd St., blizu Superior Ave. CH 1-6067

Odprto od pondeljka do sobote od 9 do 5:30 popoldne
Ob sobotah od 9 do popoldne

Kako lahko... znižate stroške za hrano

s pomočjo AMANA Freezer Economy Club

Kupujte vse meso, zelenjavo, sadje, itd., po najnižjih cenah... s pomočjo Amana Freezer Economy Club! Kupili boste **bolje** hrano, priredili **bolje** obede, kuhali **bolj** udobno, nakupovali manjkrat... in prištedili boste velike vsote na izdatkih za hrano!

Tako je! Jedli boste bolje za manj denarja, ako imate AMANA FREEZER... in ta udobni, novi AMANA UPRIGHT FREEZER boste odplačali v ravno 18 mesecih... iz prihrankov na izdatkih za hrano!

Preračunajte sami!

Mesečni izdatki za hrano po AMANA FREEZER ECONOMY CLUB Planu:

Družina	Kaj porabite mesečno:		Mesečni stroški na osebo	Mesečni stroški na družino
	meso*, ribe perutnina	zmrz. sadje, zelenjava		
2 članov	28 funtov	35 paketov	\$13.68	\$27.36
3 članov	36 funtov	50 paketov	\$12.21	\$36.64
4 članov	48 funtov	65 paketov	\$12.13	\$48.52

*Številke pomenijo jedljivo težo
**Zadostna množina izbranih steklov, pečenke, kotletov, itd.

Vsa hrana je prvovrstna — izberete lahko najboljše sadje in zelenjavo in U.S. izbrano meso... vse pripravljeno za takojšnjo uporabo — nič odpadkov, nič dela!

Informirajte se o Amana Freezer Economy Club še danes! Odpošljite takoj kupon ali pa zahtevajte vsestransko informacijo.

DA, hočem znižati svoje stroške za hrano! Pošljite mi vsestransko informacijo o AMANA FREEZER ECONOMY CLUB načrtu!

Ime

Naslov

Telefonska številka

ANTON GRDINA & SINOVI

FURNITURE DEALERS and FUNERAL DIRECTORS
15301 Waterloo Road KE 1-1235

LE ZAČNITE!

Vložite v Bank of Ohio vaše prihranke

Vzemite prihodnji petak ali desetak, ki ga lahko prihranite, in začnite z Bank of Ohio hranilno vlogo. Ko enkrat dobite tisto čarobno hranilno knjižico — boste videli, da bo vsak dan lažje hraniti. Veselili se boste, da imate vašo hranilno vlogo v tej prijazni in koristni hranilnici. Naša banka je vam na razpolago v vseh ozirih.

6 UDOBNIH URADOV

THE BANK OF OHIO

921 Huron Road in podružnice

Mi dajemo in zamenjamo Eagle znamke

THE MAY CO.'S BASEMENT

Zadnjič je bilo vse razprodano!

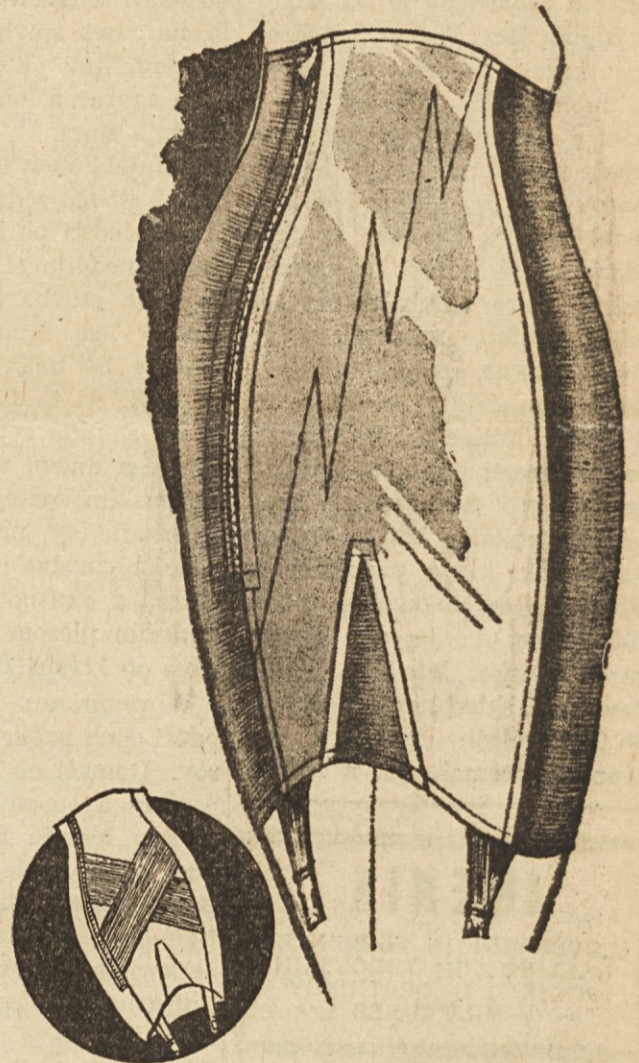
ČISTO NYLON

Pasovi

Z E-L-A-S-T-I-K-O NAVZKRIŽ

2.95

Notranja stran

Sedaj stane manj kot kdajkoli prej, da se uredite za dobo največje ženske mode! Biflex novi dopasni pasovi, z na notranji strani navzkriž všito elastiko, kljubujejo vsaki debelosti, na sprednji strani imajo všite koščene paličice in elastični vstavek. Lahni kot perje... se v trenutku operejo in posuše. Prikladen stranski zapirak. V beli in roza barvi, 14 inč dolgi, mere 25 do 32; 16 inč dolžine, mere 26 do 34.

Sprejemamo pismena in telefonska naročila. — Kličite CHerry 1-3000
The May Co. Basement Corset Department

1.39 deške kosmalo bombažne

Polo srajce 88c

Za sport... in za igro... so najboljše gosto pletene deške polo srajce v znanih živih progah. Okrogel vratni izrez... kratki rokavi. Vzorcji prog po želji. Mere 6 do 16. Deške 39c do 50c Jacquard ali Blazer progaste nogavice z elastiko na vrhu 29c par

Deške nogavice, v gležnju z elastiko, v jacquard vzorcih ali blazer progah. Z majhnimi napakami. Mere 7 do 10 1/2.

The May Co. Basement Boys' Furnishings Department

DRAMATSKO DRUŠTVO "LILJA"

bo priredilo

MATERINSKO PROSLAVO

Začetek ob 3. uri—Vstopnina \$1—Vsi iskreno vabljeni

V nedeljo popoldne vsi v Slovenski dom na Holmes

PREDNO POTUJETE

se oglasite pri SLAKU na vogalu Norwood in Glass, da Vaša očala natančno pregledamo, da jih boste na potovanju lahko rabili. Izdelujemo tudi sončna očala za rabo v bleščočem soncu na krovu in v planinah. Imamo 16 let izkušnje, najmodernejša okvira, najboljše steklo. Leče brusimo sami na naših strojih. Prijazno odgovorimo na vsa vaša vprašanja v zadevi očal. Se pripravimo. Bon Voyage!

V STARI DOMOVINI NE DOBITE AMERISKE BIFOKALE IN OKVIRE

"Society načrt" pomaga varčevali

Pridite k nam. Poučeni boste o treh načrtih, ki pomagajo graditi hranilno vlogo, ali pišite za

FREE BOOKLET

ki pojasnjuje to osebno postrežbo

Prosto parkanje dokler ste v banki, za poslojem na 127 Public Sq

Clani Federal Deposit Insurance Corporation